

tie of een beperking te begrijpen in termen van zin. Lees dit boek niet als een theorie over zingeving, maar laat je inspireren door Alma's perspectief op een resonante relatie met de wereld.

Niels den Toom, geestelijk verzorger, is promotieonderzoeker bij de Protestantse Theologische Universiteit te Amsterdam en Groningen en redactielid van dit tijdschrift.

Doug Shulz & Syra Madad

Pandemic: how to prevent an outbreak

Verenigde Staten, 2020
282 minuten (zes delen)

'Het baart mij zorgen dat een volgende pandemie een kwestie van tijd is. Overheden zijn zich dit te weinig bewust en treffen hiervoor onvoldoende maatregelen. Virussen afkomstig van vee en wilde dieren kunnen plots opduiken en snel muteren. Mensen hebben daarvoor geen natuurlijke bescherming. Ons lichaam kan zo'n infectie niet bestrijden.' Deze bezorgdheid deed Syra Madad, een New Yorkse onderzoeker, besluiten om samen met regisseur Doug Shulz een documentaire te maken over de bestrijding en het onder controle houden van epidemieën. Vlak voor het coronavirus COVID-19 wereldwijd toesloeg, was de documentaire klaar; op 20 januari 2020 werd hij opgenomen in het programma-aanbod van Netflix. Van de pandemie die daar voorspeld werd, zien we nu in alle hevigheid de gevolgen voor mens en samenleving.

Plots leven we in een wereldwijde crisissituatie. Tienduizenden mensen zijn ziek of sterven met geïnfecteerde longen en door gebrek aan zuurstof. Er is geen vaccin of medicijn. De ziekenhuizen raken overvol, er zijn te weinig ic-bedden. Dat roept allerlei discussies op: wie krijgt voorrang bij een tekort aan medische hulpmiddelen? Moeten kwetsbare ouderen met een kortere levensverwachting plaatsmaken voor jongeren? Thuis sterven? En onder welke omstandigheden? Overheden nemen draconische maatregelen die de samenlevingsvormen drastisch veranderen en de economie ontwrichten, bedrijven vallen stil en werknemers worden ontslagen. Angst en onrust leiden tot existentiële en ethische vragen. Niemand weet hoelang deze situatie zal voortduren en wat voor gevolgen dit zal hebben voor het dagelijks leven. Problemen die roepen om samenwerking en om zowel materiële als geestelijke bijstand.

Pandemic laat vooral de wereldwijde zorg zien van artsen, verpleegkundigen en gespecialiseerde onderzoekers. Op diverse wereldlocaties zijn teams drukdoende om verschillende soorten

pandemieën te bestrijden, zoals ebola, SARS, aids, Q-koorts, vogel- en varkensgriep. Al deze pandemieën hebben de laatste jaren duizenden slachtoffers gemaakt, zowel onder mensen als onder dieren.

Wetenschappers bestuderen de vogeltrek. Vleermuizen en eenden worden gevangen en onderzocht op het dragen van virussen. Na een uitbraak van vogelgriep in Vietnam werden miljoenen kippen afgemaakt. Nu wordt de import van pluimvee op grensmarkten met China gecontroleerd en wordt waar nodig ingeënt. In de Amerikaanse staat Oklahoma houdt men tijdens het griepseizoen dagelijks bij waar en hoeveel griepgevallen zich voordoen. Voor veel virussen is inmiddels een vaccin ontwikkeld en zijn medicijnen beschikbaar.

In de Indiase deelstaat Rajasthan werkt longarts Dinesh Vijay in het hospitaal van Jaipur. De varkensgriep heeft daar de afgelopen jaren duizenden menselijke slachtoffers gemaakt. Vijay werkt met de overheid samen aan een preventief griepbeleid. Een virus moet bestreden worden vóór het tot een uitbraak komt. Na de melding van een besmetting bezoekt zijn team de patiënt thuis, geeft voorlichting en medicijnen. Helaas is dit in de overvolle Indiase krottenwijken een haast onmogelijke taak.

De documentaire maakt de zwakke plekken in deze vorm van zorg zichtbaar. De medici en wetenschappers krijgen in beperkte mate financiële ondersteuning uit verschillende fondsen en van de staat. Ieder jaar weer beslissen zij of er geld beschikbaar is. De aandacht voor een pandemie verslapt vaak als deze min of meer onder controle is. In veel projecten is er gebrek aan geld, personeel en medische hulpmiddelen. Ook werkt de plaatselijke bevolking soms tegen. Men vertrouwt de vaccins van de arts niet en denkt dat zij de verspreiders van ziekten zijn.

Niet alleen de resultaten van de dagelijks inzet van artsen, verpleegkundigen en onderzoekers komen in *Pandemic* helder naar voren, de filmmakers laten tevens zien hoe zwaar het werk is en hoe het hun familie, gezinsleven en relaties onder druk zet. Sommigen zijn uitgeput en moeten opgeven.

Toch weten velen inspiratie, hoop en kracht te putten uit dit werk. Soms, als er een patiënt genezen is of als er vooruitgang wordt geboekt bij het zoeken naar een nieuw vaccin. Soms door een goed gesprek met familie en vrienden, soms door een gebed. Dit werk is voor velen geen beroep, maar een roeping die hun leven zinvol maakt.

Ina Brouwer was voorheen docente aan de Universiteit voor Humanistiek te Utrecht. E-mail: ibrouwer@ziggo.nl.